

Mandat - utvalg for styrket vern mot nattarbeid mv. for arbeidstakere i varehandelen

Arbeids- og inkluderingsdepartementet setter ned et departementsoppnevnt utvalg for å følge opp Stortingets vedtak, jf. behandlingen av Innst. 362 S (2021-2022), jf. Dokument 8:208 S (2021-2022):

Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som skal utrede og legge frem forslag til lovendringer for å styrke ansattes vern mot natt- og alenearbeid. Særlig må det sikres at ansatte i varehandelen er tilstrekkelig beskyttet av arbeidsmiljølovens bestemmelser om kvelds-, helge- og nattarbeid. Partene må være representert i utvalget.

På bakgrunn av behandlingen i Stortinget forstås vedtaket å gjelde ansatte i varehandelen.

Før 2003 regulerte åpningstidsloven åpningstidene for utsalgssteder. Etter åpningstidsloven skulle utsalgssteder være lukket fra kl. 21.00 mandag-fredag og på lørdager fra kl. 18.00. Åpningstidsloven ble opphevet i 2003. Som følge av dette ble også vernet i arbeidsmiljøloven for arbeidstakere ved utsalgssteder mot å arbeide ut over kl. 21.00 opphevet.

Det har nå gått en tid etter åpningstidsloven og vernet mot nattarbeid for ansatte ved faste utsalgssteder ble opphevet. Etter dette har blant annet flere dagligvarebutikker åpent mandag-lørdag til kl. 23.00. Utsalgssteder i kjøpesentre o.l. må som regel tilpasse seg felles åpningstider. Det er også en økende bruk av digitale løsninger der varer bestilles på nett og leveres hjemme hos forbrukeren. Dette er utviklingstrekk som kan utfordre den gjeldende forståelsen av hva som regnes som nødvendig arbeid om natten og på søndager. Det er derfor naturlig å se på om reguleringen er hensiktsmessig, eller om det er behov for justeringer i regelverket.

Utvalget skal:

- kartlegge omfanget av og innholdet i nattarbeid, alenearbeid og helgearbeid i varehandelen og tilknyttet virksomhet.
- på bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget vurdere behovet for endringer i regelverk eller andre tiltak, og legge fram forslag for å ivareta hensynet til arbeidstakeres vern ved kvelds-, helge- og nattarbeid.
- rette særskilt oppmerksomhet mot nattarbeid, og arbeidstakere som arbeider alene om natten, og ta utgangspunktet i at dette er regelverk som er fastsatt av hensyn til vern av arbeidstakere.
- beskrive dagens reguleringer av arbeidstid i tariffavtaler og hvordan arbeidstakernes medvirkning og medbestemmelse ved natt- og alenearbeid ivaretas, samt vurdere i hvilken grad avtalereguleringer kan gi hensiktsmessige løsninger på dette området.
- vurdere hvilke konsekvenser ev. endringer i reguleringene kan ha på andre samfunnsområder.

Spørsmål som gjelder regulering av åpningstider og arbeid på søn- og helligdager er omfattende behandlet i NOU 2017: 17 (*På ein søndag?*). Utvalgets arbeid avgrenses i

utgangspunktet mot disse temaene. Formålet er ikke å behandle åpningstidsbestemmelser, men å vurdere forhold som gjelder situasjonen for arbeidstakere, i lys av utfordringer for bl.a. arbeidsmiljø og helse ved natt- og alenarbeid mv.

Utvalget skal gjennomføre utredningsarbeidet i samsvar med utredningsinstruksen. Det innebærer bl.a. at utvalget skal drøfte hvilke prinsipielle spørsmål de foreslåtte tiltakene reiser, og utrede og vurdere forventede virkninger av alternative tiltak. I vurderingen av alternative tiltak skal utvalget særlig vurdere:

- virkninger for arbeidstakerne
- virkninger for kunder
- virkninger for varehandelen og tilgrensende næringer

Utvalget skal også sammenligne vernet mot nattarbeid mv. med regelverk i andre relevante land.

Utvalget skal legge fram sine forslag i en rapport til Arbeids- og inkluderingsdepartementet innen 1. juni 2024.